

Такі кар'єрні аномалії чинять негативний вплив на стимулювання трудової і фахової віддачі від працівників рядового і начальницького складу служб цивільного захисту, погіршують соціально-психологічний клімат в колективах. Неврегульованість кар'єрних процесів призводить до того, що досвід працівників іноді не стає головним чинником їх посадового розвитку. Негативним явищем для сфери цивільного захисту є швидкісна кар'єра. Її зміст полягає у стрімкому підвищенні по службі або прийнятті на посади (часто високого рівня) осіб без відповідної практики та професійного досвіду.

Для практики роботи працівники рядового і начальницького складу служби цивільного захисту це є недопустимим явищем, оскільки перед призначенням на посаду кадри повинні пройти усі щаблі, що їй передують. Ця вимога диктується інтересами держави і суспільства, виходячи з підтримки високого авторитету держави й поваги до її законів.

Головним управлінням ДСНС України у Тернопільській області застосовується практика щодо підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрового складу. Однак, цеістотним чином не впливає на призначення й підвищення персоналу по службі. Працівник, отримавши додаткові знання в процесі навчання, не має належної можливості їх реалізувати у своїй установі. У результаті не використані на практиці знання втрачають свою цінність, а форми професійного розвитку – стимулюючу роль в управлінні кар'єрним розвитком. Крім того, економічна ефективність витрат на підготовку персоналу виявляється дуже низькою. Усе вказане вище дозволяє стверджувати, що логічною є додаткова підготовка кадрового складу сфери цивільного захисту, яка має цільове спрямування, тобто доцільно було б здійснювати додаткову підготовку працівника під конкретне призначення.

Отже, основний зміст планування кар'єрного розвитку кадрового складу Головного управління ДСНС України у Тернопільській області має полягати в тому, щоб усе цінне, чим він володіє та може володіти працівник, – ефективно використано-увалося як для досягнення цілей організації, так і для задоволення інтересів особистості.

Використані джерела

1. Драган І. О. Підходи до удосконалення кадрового менеджменту в системі державної служби: аналіз зарубіжного досвіду. URL: www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=533

Урбанська Ольга

Західноукраїнський національний університет

(науковий керівник: д.е.н., професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ Васіна А.Ю.)

СУТНІСТЬ І ЗАВДАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

Переорієнтація стратегії соціального захисту від забезпечення (пасивна складова захисту) до створення для громадян суспільства рівних можливостей, в якому вони зможуть безперешкодно реалізовувати власні життєві потреби, здібності та творчий потенціал (активна складова захисту), висунули вимогу щодо зміни як складових соціального захисту, так і його функцій. За таких умов значно зростає потреба у створенні керованої державою системи соціального захисту із застосуванням різноманітних механізмів державного управління нею [1].

Пандемія коронавірусної хвороби (далі – COVID-19) та карантинні обмеження, пов'язані з нею, загострили системні проблеми як у галузі охорони здоров'я, так і у соціальній, освітній та трудовій політиках. У багатьох суспільствах це призвело до дискусій про міру відповідальності держави за добробут та соціальний захист населення [2].

У загальному вигляді соціальну політику можна визначити як одну із складових загальнодержавної політики, втілену в соціальні програми та соціальну практику із задоволення соціальних потреб, як сукупність різноманітних заходів, форм діяльності суб'єктів соціально-політичного життя, заходів, що відображають інтереси людини і суспільства і є життєво необхідними для їхньої нормальної соціальної діяльності [1].

Соціальний захист є чинником, від ефективності якого залежить цивілізаційний розвиток будь-якого суспільства.

З'ясування сутності соціального захисту, його місця в політиці соціальної держави набуває особливої актуальності у складних умовах сьогодення, адже соціальний захист – це засіб збереження стабільності та злагоди в суспільстві, що трансформується, інструмент, за допомогою якого держава може впливати на життя людей, отримує підтримку урядового курсу [3].

В Україні конституційно закріплено поняття «соціальний захист», яке включає право на забезпечення громадян у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також по старості та в інших випадках, передбачених законом. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, здійснюваним за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел

соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними (Конституція України, стаття 46) [4].

Згідно з використанням багатьма українськими дослідниками широким визначенням Міжнародної організації праці, соціальний захист – це «захист, який суспільство забезпечує своїм членам за допомогою набору суспільних заходів від економічних і соціальних лих, які зумовлені припиненням або істотним зниженням заробітчанства в результаті хвороби, пологів, виробничих нещасних випадків, безробіття, інвалідності, старості і смерті; забезпечення медичної допомоги, забезпечення субсидій сім'ям з дітьми» [5].

У літературному джерелі вказано, що «Б.Ракитський, часто цитований різними дослідниками соціального захисту, вважає, що соціальний захист реалізується для найманої праці у формі соціальної захищеності, яка визначається як похідне двох чинників: суспільного устрою і режиму управління, тому в широкому значенні соціальна захищеність є тим громадським порядком, в якому суб'єкти можуть спиратися на суспільний устрій при висуненні і відстоюванні своїх інтересів і положення в суспільстві» [1].

У зв'язку з цим можна відзначити, що економісти виділяють кілька підходів до визначення складу понятійного апарату соціального захисту: політекономічний, методичний (інституційний) і інструментальний [1], додатково можна виділити: функціональний, системний і нормативний. Водночас існує і ще ширше тлумачення міжнародного терміну “соціальний захист”, під яке підпадають не тільки традиційні системи соціального страхування і забезпечення, а й ті галузі соціальної інфраструктури, які сьогодні можна відносити до системи відтворення населення (освіта, охорона здоров'я, суспільний транспорт, муніципальне житло, охорона навколишнього середовища) [6].

У науковій праці [3] виділяється три головні складові системи соціального захисту:

- 1) пенсійне забезпечення та забезпечення на випадок безробіття;
- 2) грошова допомога сім'ям;
- 3) різні форми соціальної допомоги й соціальних послуг (догляд за людьми похилого віку, інвалідами, опіка над сиротами).

Система соціального захисту виконує дві основні функції:

- зменшення негативних наслідків бідності шляхом надання короткотермінової адресної допомоги бідним верствам населення;
- запобігання бідності шляхом створення умов для участі громадян у належно оплачуваній продуктивній праці та соціальному страхуванні в працездатний період [7].

Мета соціального захисту полягає в тому, щоб, забезпечивши людям мінімально

необхідний життєвий рівень, надати кожному можливість вільно розвиватися, реалізувати себе, свої здібності, гарантувати дотримання стабільності в суспільстві, соціальної солідарності, загального добробуту населення. Можна сказати, що соціальний захист – це своєрідний інструмент забезпечення трансформаційних процесів, оскільки він захищає окрему людину від втрати доходу, а ціле населення - від негативних наслідків економічних реформ, структурних трансформацій виробництва, стихії ринкової конкуренції. Через систему соціального захисту держава виявляє себе реально відповідальною за долю, добробут, майбутнє кожного громадянина [3].

Важливо вказати на те, що тенденції децентралізації, регіоналізації і муніципалізації соціальної політики знайшли своє відображення в розвитку місцевого самоврядування. Зокрема, згідно з Концепцією реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні до повноважень органів місцевого самоврядування базового рівня належить забезпечення надання соціальної допомоги через територіальні центри. На базовому рівні надаються інші послуги соціального захисту населення (виплата пенсій, субсидій, компенсації, забезпечення надання пільг) з метою покращити доступність та якість послуг, збільшити обсяг послуг, що надаються вразливим верствам населення, розширити можливості органів місцевого самоврядування провадити діяльність у соціальній сфері та забезпечувати зростання стандартів якості життя населення.

Використані джерела

1. Лаврухин В.В. Соціальний захист населення: понятійно-категорійний аналіз. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej19/PDF/9.pdf>
2. Коронавірус і соціальний захист: між реформою і кризою. URL: <https://cedos.org.ua/researches/koronavirus-i-sotsialnyi-zakhyst-mizh-reformoiu-i-kryzoiu/>
3. Москаленко В.В. Сутність соціального захисту та його місце в політиці соціальної держави. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8399/Moskalenko_Sutnist.pdf
4. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. К.:Просвіта, 1996. 80 с.
5. Fahje A. Wirtschaftsverfassungsrecht in Japan. Koln; Berlin; Munchen : Carl Heymanns Verl. GmbH, 2007. 124 p.
6. Усиление социальной защиты и уменьшение уязвимости в условиях глобализации в мире: Доклад генерального секретаря ООН. Экономический и Социальный Совет. Февраль 2001г. URL:http://www.rcicd.org/pub/entity/RC_Section/4033/img/multilateral_international_institutions_toolkit.pdf
7. Чиркіна І. Д. Сучасні напрямки соціального захисту різних верств населення України. Наукові праці. Миколаїв: Вид-во МФ НаУКМА. 2001.Т. 12.Серія: Політичні науки. С. 86

Фалатович Яна

Західноукраїнський національний університет